

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 006028 16 Krž 4

Datum donošenja: 21.04.2016. godine

Pred Apelacionim vijećem u sastavu: sudija Senadin Begtašević, predsjednik vijeća
sudija Tihomir Lukes, sudija izvjestilac
sudija Mirko Božović, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Olivera Krsmanovića

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Edin Muratbegović

Branilac optuženog:

Advokat Slaviša Prodanović

Sadržaj:

O b r a z l o ž e n j e.....	4
I. oslobađajući dio presude.....	6
A. ŽALBENI OSNOV POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA....	6
1. Žalba tužilaštva	6
(a) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 5. optužnice.....	6
(b) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 7. optužnice.....	8
(c) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 9. optužnice.....	9
(d) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 10. optužnice	10
II. osuđujući dio presude.....	12
A. ŽALBENI OSNOV BITNIH POVREDA ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA	12
1. Žalba branioca optuženog.....	12
(a) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH – optužba prekoračena	12
(b) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.....	14
(c) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH.....	17
B. ŽALBENI OSNOV POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA..	19
1. Žalba branioca optuženog.....	19
(a) Tačka 1. osuđujućeg dijela presude	19
(b) Tačka 2. osuđujućeg dijela presude	21
(c) Tačka 3. osuđujućeg dijela presude	23
(d) Tačka 4. osuđujućeg dijela presude	25
(e) Tačka 5. osuđujućeg dijela presude	27
(f) Tačka 6. osuđujućeg dijela presude (isključena javnost prilikom svjedočenja OK-12 i OK-13).....	29
(g) Tačka 7. osuđujućeg dijela presude	31
(h) Tačka 8. osuđujućeg dijela presude	33
C. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 298. ZKP BIH- POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA.....	34
1. Žalbeni prigovori branioca optuženog	34
D. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 300. ZKP BIH- ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI.....	35
1. Žalba tužilaštva	35
2. Žalba branioca optuženog.....	35
3. Zaključak Apelacionog vijeća.....	36

Broj: S1 1 K 006028 16 Krž 4

Sarajevo, 21.04.2016. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela I za ratne zločine, sastavljenom od sudije Senadina Begtaševića, kao predsjednika vijeća, te sudija Tihomira Lukesa i Mirka Božovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručne saradnice Ene Granić u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Olivera Krsmanovića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), e), f), g), i) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članovima 29. i 31. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, a sve u vezi sa članom 180. stav 1 istog zakona, i krivičnog djela Povreda zakona i običaja rata iz člana 179. stav 2. tačka d) u vezi sa stavom 1., a sve u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine i branioca optuženog Olivera Krsmanovića, advokata Slaviše Prodanovića, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 006028 11 Kri od 31.08.2015. godine, nakon održane javne sjednice Apelacionog vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Edina Muratbegovića, optuženog Olivera Krsmanovića i njegovog branioca, advokata Slaviše Prodanovića, na osnovu člana 310. stav 1. u vezi sa članom 313. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, dana 21.04.2016. godine, donio je:

P R E S U D U

Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe Tužilaštva Bosne i Hercegovine i branioca optuženog Olivera Krsmanovića, te se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 006028 11 Kri od 31.08.2015. godine, potvrđuje.

O b r a z l o ž e n j e

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj S1 1 K 006028 11 Kri od 31.08.2015. godine, optuženi Oliver Krsmanović oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci osuđujućeg dijela presude (tačke 1.-8.) počinio: pod tačkom 1. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama i) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 2. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 3. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama i) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 4. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama i) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 5. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH, u vezi člana 31. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 6. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama i) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 7. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama e) i a) KZ BiH, u vezi člana 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 8. Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom k) KZ BiH, u vezi člana 180. stav 1. istog zakona – slijedom čega ga je prvostepeni sud, primjenom odredbi člana 39., 42. i 48. KZ BiH osudio na kaznu zatvora u trajanju od 18 (osamnaest godina).

2. Na osnovu člana 56. stav 1. i 2. KZ BiH, odlučeno je da se optuženom u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i to: u ekstradicionom pritvoru po rješenju Suda BiH, broj S1 3 K 006016 11 EKS od 31.05.2011. godine, počevši od 30.05.2011. godine do 03.06.2011. godine; a zatim od 03.06.2011. godine, pa do 06.12.2013. godine, kada je optuženom ukinuta mjera pritvora i određene mjere zabrane po rješenju Suda BiH, broj S1 1 K 006028 11 Kri od 03.12.2013. godine.

3. Optuženi je u skladu sa članom 188. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) oslobođen naknade troškova postupka, dok su oštećeni, sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom, na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, upućeni na parnicu.

4. Istom presudom, nasuprot navedenom, a na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH, prvostepeni sud je optuženog Krsmanovića oslobodio od optužbe da bi radnjama opisanim u izreci oslobađajućeg dijela pobijane presude, počinio: pod tačkom 9. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) i g) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 10. krivično djelo Povrede zakona i običaja rata iz člana 179. stav 2. tačka d) KZ BiH u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 11. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog zakona; pod tačkom 12. krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. istog zakona.

5. Troškovi krivičnog postupka u oslobađajućem dijelu u skladu sa odredbom iz člana 189. stav 1. ZKP BiH padaju na teret budžetskih sredstava, dok se oštećeni, na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

6. Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili Tužilaštvo Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH/tužilaštvo) i branilac optuženog Olivera Krsmanovića, advokat Slaviša Prodanović.

7. Tužilaštvo BiH žalbu je izjavilo zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće u cijelosti uvaži žalbu kao osnovanu, i na osnovu člana 315. ZKP BiH, preinači prvostepenu presudu na način da se optuženi oglasi krivim za sve radnje izvršenja krivičnog djela za koje ga tereti optužnica i da mu se izrekne kazna dugotrajnog zatvora u skladu sa zakonom.

8. Branilac optuženog Olivera Krsmanovića, advokat Slaviša Prodanović, žalbu je izjavio zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja u smislu člana 315. ZKP BiH žalbu branioca optuženog uvaži, te rješenjem ukine prvostepenu presudu i odredi održavanje pretresa.

9. I tužilaštvo i odbrana su dostavili odgovor na izjavljene žalbe sa prijedlogom da se žalba suprotne strane odbije kao neosnovana.

10. Na osnovu člana 304. ZKP BiH održana je sjednica Apelacionog vijeća dana

21.04.2016. godine, kojoj su pristupili tužilac Tužilaštva BiH Edin Muratbegović, optuženi Oliver Krsmanović, kao i njegov branilac, advokat Slaviša Prodanović.

11. U toku javne sjednice, tužilac, kao i branilac optuženog, te optuženi, ostali su u cijelosti kod pismeno izjavljenih žalbi i prijedloga.

12. Također, i tužilaštvo i odbrana su ostali kod pismeno podnesenih odgovora na izjavljene žalbe.

13. Apelaciono vijeće je u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih prigovora iz žalbi, pa je odlučilo kao u izreci iz sljedećih razloga:

I. OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE

A. ŽALBENI OSNOV POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA

1. Žalba tužilaštva

(a) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 5. optužnice

14. Iako tužilaštvo smatra da su pravilni navodi Suda BiH o nepostojanju drugih svjedoka (osim OK-14) o događaju iz ove tačke optužnice – silovanje OK - 14, ipak ističe da je Sud trebao cijeliti da je svjedok OK-14 na glavnom pretresu potvrdio da je u inkriminisanom periodu vidjela optuženog jedne prilike u gradu, te da je čula kako nekom od prolaznika govori da je silovao mnogo Muslimanki, a u što se i sama uvjerala i to na svojoj koži.

15. Također, tužilaštvo ističe je istina da je svjedok Radovan Milosavljević izjavio da je događaj posmatrao sa udaljenosti od 50 metara, ali isto smatra da je to sasvim dovoljna udaljenost s koje je mogao da vidi optuženog.

16. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

17. Apelaciono vijeće, kao i prvostepeno, nalazi da tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi za radnje opisane pod tačkom 5. optužnice, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti progonom i to radnjama mučenja i silovanja, tako što je početkom juna 1992. godine u hotelu Vilina Vlas učestvovao u silovanju Bošnjakinja koje su bile protupravno zatvorene u tom objektu, među kojima je bio svjedok pod mjerama zaštite OK 14, kao i da je učestvovao i u drugim oblicima seksualnog nasilja tako što je skupa sa Željkom Lelekom i Milanom Lukićem prisilio drugu osobu da siluje I.Dž., što je ovaj i učinio, te je tom prilikom oštećena i posljedni put viđena.

18. Naime, razmatrajući prigovor tužilaštva koji se tiče dijela ove tačke optužnice u odnosu na silovanje svjedoka OK-14, ovo Vijeće je našlo da tužilaštvo nije pružilo nikakve nove činjenice, kao ni dokaze koji bi potkrijepili iste, a koji bi doveli do drugačijeg utvrđenja od onog kojeg je utvrdio prvostepeni sud. U vezi silovanja OK-14, kako to i samo tužilaštvo navodi, jedini saslušani svjedok upravo i jeste svjedok-oštećeni OK-14. Istina je da kod ovih vrsta dijela najčešće jedini svjedok i jeste osoba prema kojoj je inkriminisana radnja poduzeta, kao i da se na njenom iskazu može zasnovati osuđujuća presuda, međutim, kada se dođe u takvu situaciju, iskaz mora biti pažljivo razmotren, te ne smije ostavljati nikakvu sumnju u pogledu tačnosti i istinitosti, a naročito u pogledu identifikacije vinovnika, a što u konkretnom nije slučaj. Sama oštećena, prilikom ispitivanja na glavnom pretresu, dana 21.08.2012. godine, nije mogla sa sigurnošću potvrditi da je silovao i optuženi Oliver Krsmanović, kao što je sa sigurnošću navela imena druga dva lica. Kod takvog stanja stvari, obzirom na nesigurnost oštećene, a u nedostatku bilo kojeg drugog dokaza koji bi upotpunio njen iskaz te doveo do nepobitnog zaključka da se radilo upravo o optuženom, prvostepeni sud nije mogao izvesti drugačiji zaključak osim da optuženog oslobodi od optužbe.

19. Cijeneći navedeno, Apelaciono vijeće ne nalazi, za konkretan događaj, odlučujućim navod optužene da je na ulici čula kako Oliver Krsmanović govori da je *silovao mnogo Muslimanki*. Prema sadržini iskaza svjedoka, navedeno je čula prije nego je odvedena, te isto ni kom slučaju odlučujuće ne ukazuje na odgovornost i krivicu optuženog za radnju preduzetu prema istoj.

20. U pogledu dijela ove tačke optužnice, a koji se odnosi na događaj silovanja I.Dž. od strane Slobodana Vukovića, po nalogu Milana Lukića zajedno sa Stevanom, Gojkom, Radovanom, Sibalom i optuženim Oliverom Krsmanovićem, Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeni sud ispravno postupio kada nije poklonio punu vjeru svjedoku

Radovanu Milisavljeviću. Naime, isti je, kako je to navedeno, događaj posmatrao sa udaljenosti od 50 metara, pri čemu je ispred hotela bio veći broj prisutnih i uniformisanih lica, pa je osnovano dovedena u sumnju identifikacija optuženog od strane ovog svjedoka. Pri tom, ovdje se ne radi o subjektivnoj procjeni vida svjedoka Milisavljevića, već objektivnim okolnostima da svaka osoba u toj situaciji ne bi moglo tačno procijeniti eventualnu prisutnost nekog lica obzirom na sve okolnosti – naročito cijeneći da je sam događaj, koji je svjedok posmatrao, po sebi dovoljno uznemirujući da dovede u pitanje potpunu moć procjene i rasuđivanja.

21. Cijeneći sve navedeno, i pored iskazanog posebnog senzibiliteta u pogledu golgote kroz koju je prošla svjedok OK-14, a zasigurno i I.DŽ., a koje ostavljaju nesagledive posljedice na zdravlje i život, kao i razumno iskazani strah uslijed kojeg nije mogla gledati u svoje silovatelje, ovo vijeće nije moglo steći potrebnu dokaznu uvjerljivost da se upravo radilo o optuženom kao licu koje je izvršilo predmetno silovanje OK-14, odnosno koje je učestvovalo u događaju prema I.DŽ..

22. Stoga, cijeneći sve okolnosti u njihovoj ukupnosti, ovo Vijeće, a kako je to pravilno utvrđeno i prvostepenom presudom, nije moglo van svake razumne sumnje utvrditi odgovornost optuženog, te je stoga rukovodeći se temeljnim načelom ZKP BiH „in dubio pro reo“ po kome u slučaju „sumnje u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog“, ovo Vijeće našlo da nije dokazano da je optuženi Oliver Krsmanović izvršio krivično djelo koje mu se stavlja na teret ovom tačkom optužnice.

(b) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 7. optužnice

23. Tužilaštvo u žalbi ističe, da i pored toga što niko od svjedoka na okolnosti događaja iz ove tačke optužnice nije očevidac, ipak postoje svjedoci Muša Kustura i Raza Omerović koje su prolazeći pored džamije, dok je ista gorila, vidjele optuženog ispred, zajedno sa Milanom Lukićem. U prilog navedenom, u žalbi se navodi da je i svjedok Kasim Dedić imao posredna saznanja od Muše Kustura, te je isto zapisao u svoj dnevnik koji je prihvaćen kao dokaz tužilaštva.

24. Također, prema navodima iz žalbe i svjedok odbrane Miroslav Krsmanović, potvrdio

je da tog dana na mjestu pored džamije vidio optuženog.

25. Sumirajući navedeno, tužilaštvo zaključuje da je, iako je konstatovano da nema opisa radnje izvršenja, jasno da je džamija gorila, da je optuženi stajao pored, i da ništa nije poduzimao da bi to spriječio, već se veselio, pjevajući pjesme i veličajući Srbiju, što je dovoljno da se može teretiti za izvršenje ove krivičnopravne radnje.

26. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

27. Po ocjeni ovog Vijeća, prvostepeni sud na osnovu dokaza, odnosno iskaza svjedoka u odnosu na ovaj događaj, nije mogao izvesti zaključak da je optuženi Krsmanović, kao saizvršilac, učestvovao u rušenju džamije. Tužilaštvo nije dokazalo navode iz optužbe.

28. Naime, Apelaciono vijeće nalazi da bez obzira na prisutnost optuženog u spornom trenutku ispred džamije, isto ne dokazuje njegovo učestvovanje u inkriminaciji. Pokušaj tužilaštva da žalbenim prigovorom ukaže da i sama prisutnost optuženog i nepoduzimanje bilo kakvih radnji da spriječi posljedicu dok je džamija gorila ostaje bez dovoljne potkrijepljenosti. Obilježje krivičnog djela za koje se optuženi optužnicom teretio u odnosu na ovaj događaj nikako ne obuhvata samu prisutnost ili nepoduzimanje radnji da se spriječi posljedica, već je jasno navedeno u članu 179. stav 2. tačka d) KZ BiH koja su to obilježja, odnosno radnje kojima se ostvaruje ovo krivično djelo – Povrede zakona ili običaja ratovanja.

(c) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 9. optužnice

29. Tužilaštvo, prema navodima iz žalbe, smatra da je i u odnosu na ovu tačku optužnice činjenično stanje pogrešno utvrđeno, obzirom da je svjedok OK-7 na glavnom pretresu govorio da je u zatvaranju civila u kući Mehe Aljića učestvovao Milan Lukić sa svojim ljudima, među kojima je bio i optuženi Oliver Krsmanović. Kako to iz žalbe proizilazi, iskaz OK-7 je potvrđen i iskazom Mujesire Memišević.

30. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

31. Ovo Vijeće prihvata stav pretresnog vijeća, koji je dat nakon svestrane analize iskaza svjedoka, a to je da je nesporno da je u kući na Bikavcu zatvoreno preko 70 civila, da su vojnici pod komandom Milana Lukića zatvorili vrata i prozore i zapalili kuću, ali učešće i

uloga optuženog Krsmanovića u cijelom događaju nije do kraja razjašnjena.

32. Naime, čak i sama svjedokinja, oštećena, jedina preživjela u ovom događaju, Zehra Turjačanin, potvrdila je da je vidjela Milana Lukića i šest „Bijelih orlova“, ali ne potvrđuje prisutnost Olivera Krsmanovića. Jedini svjedok, kako je to i prvostepeni sud konstatovao, koji je vidio Milana Lukića, Olivera Krsmanovića, Jovišu Planinčića i Željka Leleka u inkriminisano vrijeme, kako prenose garažna vrata uz kuću u kojoj su zatvoreni civili jeste OK-7, koji je pri tom naveo kako su i Zehra i Mujesira mogle vidjeti Olivera. Međutim, dovođenjem u vezu iskaz OK-7 sa iskazom Mujesire Memišević, ne može se doći do nesumnjivog zaključka o učešću optuženog u inkriminisanom događaju, obzirom da je svjedokinja Mujesira Memišević navela da je optuženog vidjela dan-dva poslije, ali ne i 27. juna 1992. godine.

33. Slijedom navedenog, cijeneći da je pretresno vijeće u presudi analiziralo i ispravno cijenilo iskaze svjedoka koji su govorili o događaju u kući Mehe Aljića, ni ovo Vijeće nije moglo van svake razumne sumnje utvrditi prisutnost i učešće optuženog u istom, obzirom da tužilaštvo žalbenim prigovorima u odnosu na ovu tačku optužnice nije iznijelo nikakve nove činjenice ili dokaze, niti dalo analizu postojećih dokaza iz koje bi se mogao izvesti drugačiji zaključak od onog kojeg je izveo prvostepeni sud.

(d) Žalbeni navodi u odnosu na tačku 10. optužnice

34. Osvrćući se na iskaz Muratagić Šabana (pročitano u toku glavnog pretresa), kao i Šišić Adema i Dragović Zlatke, tužilaštvo u žalbi zaključuje da je prvostepeni sud pogriješio kada je nasuprot istima uzeo u obzir samo iskaze svjedoka Dervišević Nurke i Kulo Ramiza koji nisu spomenuli da ih je optuženi Oliver Krsmanović tukao u Uzamnici.

35. Naime, tužilaštvo smatra da ako svjedoci čije iskaze prvostepeni sud cijeni ne navode da ih je tukao optuženi, isto se ne može odnositi i na to da nije tukao Muratagić Šabana, Bajru, sina Šišić Adema i Dragović Mustafu, koji nemaju niti jedan razlog da neosnovano terete optuženog.

36. Također, tužilaštvo se osvrće na iskaz svjedoka odbrane Srđana Vučićevića, koji je potvrdio da nije mogao sa svih stražarskih mjesta vidjeti koji od vojnika ulazi u „Uzamnicu“ slijedom čega nije bio izričit da među vojnicima nije dolazio i optuženi. Prema navodima iz

žalbe iskaz ovog svjedoka se ne pominje ni u jednom dijelu.

37. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

38. U situaciji u kakvoj se našlo, gdje su dva svjedoka koja su informacije o inkriminisanom događaju dobila posrednim putem i označila optuženog kao učesnika, a nasuprot kojih su dva svjedoka Nurko Dervišević i Adem Berberović, koji su bili zatočeni u objektu „Uzamnica“, označili Šabana Muratagića kao osobu koja je vršila premlaćivanje zatvorenika, pri čemu je svjedok Dervišević naveo da optuženog Krsmanovića nije ni vidio u Uzamnici, prvostepeni sud nije mogao činjenično stanje utvrditi onako kako to tužilaštvo žalbom potencira.

39. Naime, ako se uzme u obzir, a što je i prvostepeni sud u presudi cijenio, da i zapisnik o saslušanju Kulo Ramiza potkrijepljuje navode Nurke Derviševića i Adema Berberovića u smislu da ne označava optuženog Krsmanovića kao učesnika u premlaćivanju, tim prije se ne može van razumne sumnje donijeti zaključak o krivici optuženog.

40. Neupitno je da iskazi svjedoka koji su bili u logoru „Uzamnica“ imaju veću dokaznu vrijednost od svjedoka koji imaju posredna saznanja, bar u smislu da zasigurno dovedu u sumnju krivicu optuženog, te u tom slučaju primjenom principa in dubio pro reo i do zaključka kakav je izveo prvostepeni sud.

41. Kod ovakvog zaključka, Apelaciono vijeće napominje da ni u kom slučaju ne smatra da su svjedoci čiji su članovi porodice premlaćivani, odnosno koji su prenijeli svoja posredna saznanja, htjeli optuženog neosnovano teretiti, međutim, u lancu dokazivanja pojavom sumnje u prisutnost optuženog u samom objektu nije se mogao izvesti nesumnjiv zaključak da je optuženi poduzimao inkriminisane radnje prema oštećenim.

42. U vezi navoda tužilaštva da pretresno vijeće ne spominje iskaz svjedoka Vučićević Srđana, Apelaciono vijeće napominje da: *Žalbeno vijeće u predmetu Kvočka podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrnuto se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu. (presuda Žalbenog vijeća u predmetu Kvočka i dr., par. 23-25).* To što se pretresno vijeće u presudi nije osvrnulo na određeni iskaz, isto ne znači da nije cijenjen, obzirom da se prilikom donošenja odluke savjesno i brižljivo cijene svi dokazi, kako zasebno, tako i u

svojoj ukupnosti, međutim, ukoliko neki iskaz nije od odlučujućeg značaja, te ne doprinosi nikakvom drugačijem utvrđenju stvari, nije nužno na isti se osvrutati prilikom obrazloženja presude.

43. Apelaciono vijeće napominje da će u odnosu na osuđujući dio presude, odluku o kazni ispitati u dijelu presude koji će govoriti o osuđujućem dijelu prvostepene presude, dok će na ovom mjestu konstatovati da je obzirom na prethodno izloženo obrazloženje u odnosu na oslobađajući dio presude, nepotrebno obrazlagati odluku o kazni.

II. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE

A. ŽALBENI OSNOV BITNIH POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Žalba branioca optuženog

44. Prije svega, Apelaciono vijeće nalazi da žalba branioca veoma usko povezuje i isprepliće žalbene prigovore bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Međutim, obzirom da je nužno odvojiti ova dva žalbena osnova, da preispitivanje istih može dovesti do različitih posljedica, Apelaciono vijeće je iste razdvojilo, te će na ovom mjestu ispitati isključivo žalbene prigovore koje branilac konkretno formulisao kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka, dok će sve ostale, pa i one prigovore koji se nastavljaju i usko vežu za prigovore bitnih povreda, ispitati u za to predviđenom dijelu ove presude.

(a) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH – optužba prekoračena

45. Branilac smatra da je prvostepeni sud povrijedio identitet presude i optužnice kada je intervenisao u činjeničnom opisu tačke 1. osuđujućeg dijela izreke presude i našao dovoljnom odrednicu da se opisani događaj desio sredinom maja mjeseca 1992. godine.

46. Apelaciono vijeće izneseni prigovor nalazi neosnovanim.

47. Naime, presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na

djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Iz navedenog jasno proizlazi da između presude i optužbe mora postojati identitet koji se ogleda u tome da sud odluku donosi samo u odnosu na ono što se optuženom licu stavlja na teret, pa tako subjektivni identitet podrazumijeva da se presuda odnosi na lice koje optuženo, dok se objektivni identitet manifestuje kroz podudarnost činjeničnog opisa optužbe i izreke presude.

48. Sud u konkretnom slučaju nije izašao iz okvira optužnice, budući da je optuženog oglasio krivim za krivično djelo čiji su svi potrebni elementi sadržani u samoj optužnici. Apelaciono vijeće podsjeća da kada se govori o identitetu između presude i optužnice, govori se o identitetu radnji koje se optuženom stavljaju na teret, odnosno samog činjeničnog opisa, a ne i o pojedinim činjeničnim preciziranjima izvršenim od strane suda, koja uostalom, imaju podlogu u izvedenim dokazima. Stoga, činjenica da je prvostepeni sud za radnje optuženog pobliže pojasnio da su se dogodile „sredinom maja mjeseca 1992. godine“ ne implicira povredu iz tačke j) člana 297. stav 1. ZKP BiH, kako to odbrana uporno nastoji prikazati.

49. Kod takvog stanja stvari neosnovana je žalbena teza odbrane optuženog Krsmanovića po kojoj je prvostepeni sud išao na štetu optuženog tako što je izvršio intervenciju u činjeničnom opisu izreke pobijane presude.

50. S tim u vezi, žalbeni navodi kako se svjedokinja Mujesira Oprašić, nasuprot tvrdnjama prvostepene presude, ipak izjašnjavala o datumu odvođenja svog muža, ukazuju se za raspravljanje ovog pitanje irelevantnim. Naime, da li se svjedokinja izjašnjavala o istom ili ne, odlučujuće ne utječe na zaključak o vremenu izvršenja djela, obzirom da se u ostalim dokazima nije mogla pronaći precizna podloga o tačnom datumu izvršenja, pa je prvostepeni sudispravno postupio kada je našao dovoljno određenom vremensku odrednicu *sredina mjeseca maja 1992. godine*.

51. U konačnici, obzirom da branilac u sklopu ovog prigovora ističe i nepostojanje godine u izreci presude, Apelaciono vijeće zaključuje da se radi o tehničkoj grešci, i da kada se isto dovede u vezu sa paragrafom 224. pobijane presude, ne ostavlja sumnju da je prvostepeni sud mislio na 1992. godinu. ¹

¹ Iako branilac ovo pitanje podvodi pod nerazumljivost – što bi odgovaralo povredi pod tačkom k) člana 297., Apelaciono vijeće je našlo radi sistematičnosti izlaganja odgovor na ovo pitanje obraložiti na ovom mjestu.

(b) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

52. U odnosu na tačku 1. osuđujućeg dijela presude, branilac smatra da je propušteno da se u činjeničnom opisu izreke presude opišu radnje svakog saizvršioca, što presudu čini nerazumljivom, protivrječnoj samoj sebi i razlozima.

53. U odnosu na tačku 3. osuđujućeg dijela izreke presude, branilac također navodi da se ne vidi koliko je još lica bilo sa optuženim, niti su opisane radnje saizvršilaca pojedinačno, a nije opisana ni radnja izvršenja optuženog, što izreku čini nerazumljivom. U vezi sa ovom tačkom, branilac ističe i da postoji razlika u izreci presude i obrazloženja, jer se u izreci odvođenje vezuje za jedan dan, dok svjedok OK-7 tvrdi da su Jašarević Omer zv. Đilbas i Memišević Ismet odvedeno prije Bajrama, dok su ostali mještani odvedeni poslije Bajrama.

54. Branilac smatra da i u odnosu na tačku 5. postoje manjkavosti u izreci presude, u smislu da nije opisano u čemu se sastoje radnje pomaganja optuženog, pri čemu ni obrazloženje presude ne obrazlaže umišljaj optuženog.

55. Odbrana smatra da je do bitne povrede postupka došlo zbog nerazumljivosti presude koja proizilazi iz razlike izreke i obrazloženja za tačku 7. osuđujućeg dijela, obzirom da se u izreci presude kao izvršioc zločina ubistvom spominju optuženi Krsmanović, Lukić Milan, Šević Đorđe, Dragičević Dragutin i još nekoliko neidentifikovanih vojnika, dok se u obrazloženju presude obrazlaže da su samo Krsmanović i Lukić izvršili ubistvo civila iz Sjeverina.

56. Iznoseći žalbene prigovore u odnosu na tačku 8. osuđujućeg dijela izreke presude, branilac zaključuje da nedostaje opis teške duševne patnje, ili ozbiljne tjelesne povrede, duševne povrede ili narušenja zdravlja. Također, žalba ukazuje da u pravnoj kvalifikaciji nedostaje vezivanje člana 172. KZ BiH, sa članom 29. KZ BiH, obzirom da u izreci stoji da je optuženi posupao sa osobom po nadimku „Kinez“.

57. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

58. Naime, analizom činjeničnog opisa predmetnih inkriminacija u odnosu na tačke 1. i 3. osuđujućeg dijela izreke presude, Apelaciono vijeće nalazi da je pretresno vijeće izvršilo potrebnu individualizaciju radnji optuženog i drugih lica, koja su skupa sa njim preduzela radnje izvršenja. Tačno je da su njihove radnje u izreci opisane kao zajedničko djelovanje, kako za tačku 1. – odvođenje Oprašić Hameda, tako i za tačku 3. izreke – nezakonito lišenje slobode i prisilni nestanak muškaraca bošnjačke nacionalnosti, međutim, njihovo pojedinačno djelovanje čini upravo jedinstvo radnje preduzete nad žrtvama.

59. Dakle, opšta pretpostavka za saizvršilaštvo kao zajedničko izvršenje djela je zajednička odluka o djelu: svaki izvršilac je nosilac odluke o izvršenju djela, svako zajedno s drugim ostvaruje svoje djelo, ali i sam doprinos je takav da u okviru zajedničke odluke o djelu i podjele uloga, predstavlja bitni dio u procesu plana izvršenja djela. Težište je na *zajedničkom izvršenju* djela, koje se ostvaruje *zajedničkim učestvovanjem* u samoj radnji izvršenja, *te optuženi svojim radnjama na odlučujući način doprinosi učinjenju djela* (npr. tačka 1. prema izjavi svjedoka *držao pušku na gotovs*).

60. Dakle, Vijeće je utvrdilo da je isti zajedno sa drugim licima učestvovao u navedenim radnjama izvršenja, postupajući kao saizvršilac, i dao odlučujući doprinos izvršenju ovog krivičnog djela na način da je zajedno sa Milanom Lukićem pod prijetnjom vatrenim oružjem odveo Hameda Oprašića iz njegove kuće, od kada mu se gubi svaki trag, tako da njegovi posmrtni ostaci ni do danas nisu pronađeni – tačka 1., odnosno da je kao saizvršilac učestvovao u progonu prisilnim nestankom muškaraca bošnjačke nacionalnosti.

61. Imajući u vidu gore izloženo, nastojanje žalbe odbrane optuženog Krsmanovića da se preko navodnih nedostataka objektivnih pretpostavki saizvršilaštva na strani optuženog, problem njegove uzročne veze između radnje i posljedice redukuje na nedostajući opis pojedinačnih ponašanja saizvršilaca u presudi, pokazalo se bezuspješnim. Naime, izreka prvostepene presude je na jasan i detaljan način iznijela inkriminisane događaje pod tačkama 1. i 3. izreke, te u odnosu na iste, ocjenjući dokaze, van razumne sumnje utvrdila da je u navedenim događajima učestvovao i optuženi, što je sasvim dovoljno za postojanje krivice i instituta saizvršilaštva u svjetlu zakonske odredbe člana 29. KZ BiH.

62. Imajući u vidu navedeno, ovo Vijeće nesumnjivo zaključuje da u činjeničnom opisu izreke presude ne postoje nikakve manjkavosti koje bi dovele u sumnju

ispravnost pravnih zaključaka pobijane presude vezano za primjenu instituta saizvršilaštva, a kako to žalba sasvim neosnovano potencira, te stoga, prvostepena presuda nije učinila bitnu povredu odredaba krivičnog odredba u smislu člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, odnosno da je izreka presude nerazumljiva.

63. U vezi sa prigovorom odbrane kako postoji razlika između izreke i obrazloženja za tačku 3. osuđujućeg dijela izreke, Apelaciono vijeće nalazi da je prigovor odbrane nejasan, obzirom da obrazloženje presude ni na jednom mjestu ne spominje pitanje odvođenja prije i poslije Bajrama, već daje osvrt na iskaze svjedoka na kojim je zasnovao svoju odluku i zaključio da se događaj desio neutvrđenog dana mjeseca juna 1992. godine.

64. U odnosu na radnje opisane u tački 5. izreke presude, Apelaciono vijeće nalazi da u izreci presude se navodi prisustvo optuženog, ulazak u u tvornicu, kao i izvođenje ljudi, iz čega proizilazi jasan zaključak o pomagačkoj ulozi istog, a što se potvrđuje i kroz samo obrazloženje presude gdje se u paragrafu 275. izvodi zaključak koji direktno proizilazi iz radnji navedenih u izreci presude: *radnja pomaganja optuženog se ogledala u izvođenju civila, koje je Milan Lukić odveo do obale Drine i lišio života.*

65. Nasuprot navodima odbrane, Apelaciono vijeće zaključuje da ne može postojati nerazumljivost presude kako to odbrana tvrdi iz razloga što obrazloženje ne daje osvrt na krivicu svakog od lica koja se navode u izreci presude, ako ta ista lica nisu optuženi u konkretnom predmetu. Obrazloženje presude je fokusirano na obrazlaganje dokaza koji potkrijepljuju navode o licu koje je predmet optužbe, te ne može postojati povreda kako to odbrana nastoji prikazati za tačku 7. Naime, to što će se za neko drugo lice, učesnik, a ne optuženi u konkretnom, i dati više obrazloženja, to je iz razloga uske vezanosti te osobe sa radnjama optuženog, kao što je u konkretnom slučaju između Lukića i optuženog Krsmanovića.

66. Po ocjeni ovog vijeća neosnovan je i žalbeni prigovor po kojem u činjeničnom opisu tačke 8. osuđujućeg dijela izreke pobijane presude nije opisana posljedica, kao bitan elemenat bića krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim, u čemu bi se, kako se u žalbi ističe ogledala nerazumljivost izreke presude. Apelaciono vijeće nalazi da prvostepena presuda u paragrafima 211-216 obrazlaže šta se smatra nečovječnim postupanjem u smislu odredbi međunarodnog humanitarnog prava za čije je kršenje optuženi oglašen krivim, kao i koje su to posljedice koje proizilaze iz takvih radnji. Iznošenje elemenata i posljedica nečovjećnih djela je prethodilo analizi događaja iz tačke

8. izreke presude, čime je prvostepeni sud dao obrazloženje koje su radnje nečovječnih djela i koja posljedica proizilazi iz istih, čime je jasno ukazano i koja je to posljedica koja je proizašla iz radnji optuženog za koju je utvrđeno da predstavlja *progon drugim nečovječnim djelima*.

67. Dakle, iako činjenični opis iz tačke 8. izreke presude eksplicite ne sadrži zaključak o posljedicama preduzetih radnji prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude ipak dao osvrt na elemente i posljedice inkriminiranih radnji koje tvore nečovječna djela, pa slijedom toga već ovako opisanim preduzetim radnjama nesumnjivo slijedi i zaključak o njihovim posljedicama, odnosno da opisane radnje impliciraju i posljedice koje proizilaze iz takvih radnji. Opis radnje iz tačke 8. bez sumnje korespondira sa posljedicom nanošenja kako fizičke, tako i duševne boli, a čiji intenzitet je zasigurno pojačan obzirom da se radilo o oštećenom koji je zaostao u duševnom razvoju.

68. Stoga su neosnovani žalbeni prigovori da bi izreka pobijane presude bila nerazumljiva, jer u izreci presude nije opisana posljedica kao bitan element bića krivičnog djela za koje je optuženi oglašena krivim.

69. U konačnici, a u vezi ove tačke izreke presude, Apelaciono vijeće ne nalazi spornim izostavljanje člana 29. u pravnoj kvalifikaciji. Bez obzira na navođenje da je optuženi postupao sa osobom pod nadimkom „Kinez“, sud nije bio u obavezi da iste radnje kvalifikuje isključivo kao saizvršilaštvo, obzirom da očitno nije mogao da definiše saizvršilačke radnje, već je individualizirao isključivo radnje optuženog.

(c) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH

70. Prije svega Apelaciono vijeće napominje da je prigovor identifikacije optuženog od strane svjedoka u sudnici, potrebno ispitati u okviru bitne povrede iz člana 297. stav. 2. ZKP BiH.

71. Obzirom da branilac kroz cijelu žalbu, gdje god se desilo navodno „prepoznavanje“ optuženog u sudnici, ističe prigovor u vezi s istim, Apelaciono vijeće je zaključilo da na ovom mjestu treba dati jedinstven odgovor na spornu situaciju, bez da se kroz ostatak obrazloženja više osvrće na isto.

72. Odbrana ističe da je više svjedoka tužilaštva optuženog „prepoznalo“ ili

„identifikovalo“ u sudnici, pri čemu je ista situacija naročito sporna obzirom da je isto uslijedilo nakon što je predsjedavajući vijeća uputio svjedoka ko na kojoj strani sjedi.

73. U žalbi se posebno ističe situacija prepoznavanja optuženog od strane svjedoka Korać Hasan, gdje je prema tvrdnji odbrane napravljen previd, pa svjedok nije upućen ko na kojoj strani sjedi, zbog čega je odmah napravljena i greška, pa je svjedok pokazao na saradnika tužilaštva.

74. Apelaciono vijeće navedeni prigovor nalazi neosnovanim.

75. U odnosu na prigovor odbrane u vezi prepoznavanja optuženog u sudnici, Apelaciono vijeće nalazi da takvo prepoznavanje ne predstavlja procesnu radnju dokazivanja u smislu zakonske odredbe člana 85. stav 3. i 4. ZKP BiH, te je isto cijenjeno isključivo u vezi sa iskazima svjedoka i ostalim dokazima prema načelu slobodne ocjene dokaza. Stoga navedeno prepoznavanje nije imalo odlučujući značaj niti takvu dokaznu snagu kod ocjene dokaza izvedenih neposredno na glavnom pretresu, a čijom ocjenom se vijeće bavi kod donošenja odluke o odlučnim činjenicama i krivici optuženog.

76. U pogledu situacije sa svjedokom Korać Hasanom, Apelaciono vijeće smatra da isto ne znači da su u svim drugim situacijama svjedoci znali identifikovati optuženog samo zato što im je jasno ukazano gdje sjedi. U svakom slučaju, izjašnjenje koje je svjedok učinio nije odlučujuće, te treba uzeti u obzir da svjedok pamti optuženog upravo u godinama u kojima je lice na koje je pokazao. Naime, poznato je da svjedoci kada sjednu na svoje mjesto u sudnici vrate se u vrijeme o kojem govore, te iznova neke stvari doživljavaju.

77. Na kraju, Apelaciono vijeće još jednom upozorava da je ovim obrazloženjem odgovoreno na sve prigovore po ovom osnovu – identifikacije u sudnici, obzirom da branilac isto ponavlja kroz cijelu žalbu, a da ne bi bilo svrhovito konstantno ponavljanje.

**B. ŽALBENI OSNOV POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENOG ČINJENIČNOG
STANJA**

1. Žalba branioca optuženog

(a) Tačka 1. osuđujućeg dijela presude

78. U žalbi se prije svega ističe da je svjedokinja Mujesira Oprašić, čiji je muž odveden na način opisan u ovoj tački izreke presude, davala izjave u tri navrata, pri čemu u izjavi od 14.01.2008. i 28.05.2009. godine ne dovodi u vezu optuženog Krsmanovića sa odvođenjem njenog muža, dok u izjavi od 02.10.2009. godine daje drugačiju verziju događaja, navodeći da je kraj Hameda i Milana išao i optuženi Krsmanović. S tim u vezi, branilac navodi i da je svjedok OK-15 dao drugačiju verziju događaja u odnosu na svjedokinju Mujesiru, a koja razlika se ogleda u boji vozila kojim je oštećeni odveden. Također, OK-15 navodi da su vozilom svi otišli, dok svjedokinja Mujesira navodi da je sa Hamedom otišao Lukić i vozač čije ime ne zna, te da optuženi Krsmanović nije otišao s njima.

79. Kako bi opovrgnuo iskaz svjedokinje Mujesire, branilac se osvrće i na svjedočenje Branislava Čubrilovića, koji je na ročištu održanom 18.11.2014. godine negirao učešće u ovom događaju, iako ga je svjedokinja Mujesira Oprašić označila kao učesnika. Također, osporavajući iskaz svjedokinje Mujesire Oprašić, odbrana navodi i izjavu Brane Vojnovića, koju je dao kod notara, i u istoj istaknuo da u vrijeme ratnog sukoba nije bio na prostorima bivše domovine, i da je prvi put došao u Višegrad 1995. godine.

80. Branilac zaključuje da nije logično, ako se već poklonila vjera svjedokinji Mujesiri, da ne budu optuženi i Vojnović i Čubrilović, kao i da je sud propustio da komentariše razlike u izjavama svjedoka Mujesire Oprašić i OK-15.

81. Vraćajući se na svjedoke Čubrilovića i Vojnovića, žalba tvrdi kako iz pobijane presude proizilazi da sudu nije poznato da je Čubrilović Branislav svjedočio i pred sudom, već samo komentariše da je iskaz dat kod notara, dok u odnosu na izjavu Vojnovića datu kod notara navodi da nije logično da se takve izjave ne mogu cijeniti, jer onda se ne bi

mogle cijeniti ni izjave osoba koje su date, a u međuvremenu te iste osobe umru.

82. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

83. Naime, Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeni sud dao detaljnu analizu iskaza svjedoka u vezi ovog događaja, cijeneći svaki posebno, kao i u međusobnoj vezi, te osvrćući se na eventualne razlike. Pa tako prvostepeni sud konstatuje i da postoje razlike u samim izjavama Mujesire Oprašić, međutim, ispravno postupa kada poklanja vjeru ovoj svjedokinji, cijeneći njene izjave u sveukupnosti. Naime, nemoguće je od osoba koje su preživjele teške traume, svjedokinja Oprašić je izgubila i sina i muža, i koje pričaju o događajima od prije toliko godina, zahtijevati u svakom trenutku da identično ponove iskaz, kao i da se sjete najsitnijih detalja. To što će svjedok reći dobrim dijelom ovisi i od načina ispitivanja, odnosno onog što se svjedoku stavlja u fokus, i što će podstaknuti njegovo sjećanje u tom pravcu. Slijedom toga, Apelaciono vijeće prihvata stav prvostepenog suda iznijet u paragrafu 228. pobijane presude:

„Međutim, Vijeće je poklonilo vjeru iskazu ovog svjedoka koji je dala na glavnom pretresu, pri tome uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti pod kojima se cijeni vjerodostojnost određenog iskaza, a prevashodno njegova jasnost i logičnost, te je tako i cijeno izjavu svjedoka vezano za razlike u odnosu na iskaz iz istrage, da je najvjerovatnije optuženi Krsmanović *imao pušku na gotovs*.“

84. To što presuda posebno ne komentariše eventualne razlike u iskazima svjedokinja Mujesire Oprašić i OK-15, Apelaciono vijeće zaključuje da ne dovodi do takvih okolnosti koje bi utjecale na valjanost utvrđenog stanja, obzirom da je očito da su navedene razlike nebitne, te ne doprinose sumnji u pogledu toka događaja. Naročito je bitno napomenuti da je i svjedok OK-15 naveo da je Oliver Krsmanović držao pušku, bajonet, uperen u leđa Oprašić Hameda, što potvrđuje i iskaz Mujesire Oprašić da je optuženi *imao pušku na gotovs*, te tvori ispravan zaključak prvostepene presude da su iskazi ove dva svjedoka jasni, logični i međusobno dopunjeni.

85. U pogledu svjedoka Branislava Čubrilovića i Brane Vojnovića, žalba ne može osporavati iskaz svjedokinje Oprašić Mujesire na način da ako joj se već poklanja vjera, da bi onda i spomenuta dva svjedoka trebala biti krivično gonjena, jer ih je označila kao učesnike događaja. Naime, poznato je ko je organ gonjenja u krivičnom postupku, te kredibilitet svjedoka ne može biti doveden u pitanje samo iz razloga što još neki od učesnika koje svjedok označi, nisu eventualno optuženi u predmetu.

86. U vezi iskaza Branislava Čubrilovića, Apelaciono vijeće, nakon analize presude,

zaključuje da se u paragrafu 230. pobijane presude radi o tehničkoj grešci. Naime, u spomenutom paragrafu se navodi: *Svjedok Čubrilović Branislav dao je iskaz kod notara, te je isti uloženi u spis kao dokaz broj O-21. ...* Obzirom da je iz liste uloženi dokaza očito da je dokaz O-21 Izjava Vojnović Brane data pred notarom Prorok Milomirom dana 02.09.2014. godine, to je za ovo Vijeće nesporno da se radi o tehničkoj grešci, i da je prvostepeni sud upravo i mislio na izjavu svjedoka Vojnovića, a ne Čubrilovića².

87. To što se ista izjava ne cijeni, a što odbrana upoređuje sa slučajevima kada se radi o umrlim osobama, za ovo Vijeće nije sporno. Zakon striktno propisuje slučajeve izuzetaka od direktnog izvođenja dokaza, pri čemu i kad se isto primjenjuje, radi se o čitanju izjava koje su ranije dati tužiocu ili ovlaštenim osobama organa gonjenja, a ne notarima.

(b) Tačka 2. osuđujućeg dijela presude

88. Oспорavajući činjenično stanje utvrđeno za ovu tačku osuđujućeg dijela presude, branilac ističe da oštećeni nije ni mogao imati dilemu u pogledu identiteta optuženog, kada je predsjednik pretresnog vijeća jasno upoznao svjedoka (oštećenog) ko gdje sjedi.

89. Također, u žalbi se ističe da je oštećeni Zijad prvi i jedini put dao izjavu 22.08.2011. godine, i to nakon hapšenja optuženog, pri čemu je upitno kako je istražitelj znao na koje će okolnosti isti svjedočiti, kada prvi put daje izjavu (u uvodu stoji da je svjedok upoznat od strane istražitelja na koje okolnosti će biti saslušan). U prilog tezi pogrešno utvrđenog stanja, odbrana navodi i da svjedok OK-15 ne spominje ovaj incident u izjavi od 10.12.2009. godine, kao i da je prosto nemoguće da se optuženi u tako kratkom periodu nalazio na raznim lokacijama, obzirom da šest tačaka izreke presude obuhvata radnje u periodu od 20-ak dana.

90. U konačnici, branilac zaključuje da je trebalo saslušati vještaka neuropsihijatra koji bi prikazao da li je oštećeni iz inkriminiranih radnji, ako su i postojale, trpio duševni bol i patnju.

² Na iskaz svjedoka Čubrilovića presuda se i ne osvrtne, što ne znači da nije cijenjen, već da isti odlučujuće ne utječe na konačan ishod predmeta. Sud nije dužan u obrazloženju da se osvrtne na svaki izvedeni dokaz, već se svi dokazi cijene, a samo odlučujući obrazlažu.

91. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.
92. Analizirajući obrazloženje pobijane presude u pogledu ovog događaja, ovo Vijeće zaključuje da je prvostepeni sud ispravno postupio kada je našao uvjerljivim i dovoljnim iskaze svjedoka oštećenog Zijada Kusture i OK-15, konstatujući da na strani ovih svjedoka ne postoji motiv za dodatnim inkriminiranjem optuženog.
93. Kada tako zaključuje, Apelaciono vijeće nalazi da branilac žalbenim prigovorima nije poljuljao utvrđenja prvostepenog suda, niti pružio neke nove okolnosti koji bi ishodovala drugačiji zaključak. Naime, kada se navodi da oštećeni Zijad nema sumnje u pogledu identifikacije optuženog, isto ne počiva na identifikaciji optuženog u sudnici, što i nije prepoznavanje po osnovu ZKP, već na ubjeđenju oštećenog koje datira od inkriminisanog događaja, gdje je isti sjećajući se radnji poduzimanja potpuno siguran da je to bio Oliver Krsmanović.
94. Nadalje, Apelaciono vijeće ne nalazi ničim spornu izjavu oštećenog Zijada Kusture datu 22.08.2011. godine. Prije svega je bitno ukazati na dio transkripta sa nastavka glavnog pretresa od 27.01.2012. godine, kada je svjedočio Zijad Kustura:

“Branilac: Dobro. Recite mi prilikom davanja izjave Vi ste rekli da niste ranije davali izjavu, je li tako, to Vam je prvi put bio da dajete izjavu vezano za događaje u Višegradu?

Svjedok: Da.

Branilac: A, recite mi, kako je došlo do toga da date izjavu na čiju inicijativu je doš'o?

Svjedok: Na čiju inicijativu?

Branilac: Da.

Svjedok: Znači, neko je, neko je onaj vjerovatno tužiteljstvu onaj rekao da su se ta dešavanja desila u Višegradu, zato što sam ja to prič'o onaj kad sam bio u Višegradu i kad sam bijego, svi su znači moje komšije, prijatelji, rodbina će sam god bio znači to sam prič'o šta sam ja preživio i šta sam to i vjerovatno je po o tom došlo do tužiteljstva, jer je znači svak znao jer sam ja to prič'ao.

Branilac: Koliko sam se sjetio, Vas je tužiteljstvo pozvalo i Vi ste dali izjavu, je li tako?

Svjedok: Da.”

95. Dakle, sasvim je jasno da je istražitelj mogao imati informacije o samom događaju, te da je znao okvirno na koje okolnosti poziva oštećenog, odnosno koje su to indicije koje postoje. Tokom provođenja istrage, organi koji su uključeni u tu fazu imaju svoje načine i metode prikupljanja informacija, na osnovu kojih i prave dalji plan vođenja predmeta, kao i dokaza koje je potrebno prikupiti, među koje spada i pozivanje svjedoka. Stoga je, nasuprot navodima iz žalbe, potpuno logično da osoba koja ispituje svjedoka već

okvirno zna, ako ništa za početak, koji događaj ispituje, obzirom da je do tog svjedoka upravo i došla prikupljanjem informacija i od drugih osoba. Informacija koju organ gonjenja dobije o učinjenom djelu, ne mora doći prvo od oštećenog, nerijetko se od osoba kojima je oštećeni prenio svoj doživljaj, kako je gore navedeno (pogledati citirani dio transkripta), upravo primarno i dobije informacija na osnovu koje se onda poziva i sama osoba prema kojoj je radnja učinjena.

96. Također, Apelaciono vijeće je preispitujući prigovor odbrane u vezi iskaza OK-15 utvrdilo sljedeće. Svjedok je davao dvije izjave, 10.12.2009. i 11.08.2011. godine, pri čemu je i u prvoj izjavi spomenuto odvođenje Zijada Kusture, ali samo u jednoj rečenici, obzirom da je svjedok tada bio skoncentrisan na opisivanje drugog događaja. Međutim, u drugoj izjavi, svjedok konstatuje da je u prvoj spomenuto odvođenje Zijada Kusture, te daje detaljnije obrazloženje u vezi istog. Slijedom toga, prigovor odbrane nije uspješan da ospori kredibilitet ovog svjedoka.

97. Apelaciono vijeće cijeni neosnovanom i ničim potkrijepljenom tvrdnju odbrane o nemogućnosti egzistiranja optuženog u relativnom kraćem vremenskom periodu (20ak dana) i činjenju djela na različim lokacijama. Djela ovog tipa, koja i potpadaju pod Zločine protiv čovječnosti, upravo se i vrše sistematski, kontinuirano, u određenom periodu, a obzirom na relativno malu udaljenost mjesta izvršenja krivičnih djela, van sumnje je bilo moguće prisustvo optuženog kako je to navedeno u pobijanoj presudi.

98. U konačnici, prema stavu ovog Vijeća, obzirom da je utvrđeno da se događaj iz ove tačke osuđujućeg dijela presude desio onako kako je to opisano u izreci pobijane presude, suvišno bi bilo tražiti bilo kakvo vještačenje, obzirom da je očito da posljedica snažne duševne boli i patnje korespondira sa opisanom radnjom.

(c) Tačka 3. osuđujućeg dijela presude

99. Osporavajući činjenično stanje utvrđeno za ovu tačku osuđujućeg dijela presude, žalba ističe da je svjedok OK-17, na čijem svjedočenju sud zasniva odluku, dao više izjava sa različitim verzijama u pogledu odvođenja civila iz naselja Dušče. U prilog svojoj tezi, odbrana navodi da svjedok u izjavi od 14.12.1993. godine nije spominjao optuženog, a da

je pretresno vijeće prekidalo odbranu prilikom ispitivanja istog.

100. Također, branilac navodi da presuda izbjegava da komentariše bilo koji dokaz koji bi kompromitovao iskaz OK-17, pri čemu se ne komentariše ni iskaz OK-7 obzirom da je u suprotnosti sa OK-17. Žalba se osvrće i na iskaze Gadžo Rešide, Zulčić Mersihe, Nuhanović Senaide i Žiga Džemile. Naročito se ističe iskaz Podžić Fatime, koji je prema tvrdnji odbrane pogrešno interpretiran, obzirom da je netačno kako je ista izjavila da je njen muž odveden zajedno sa Safetom Žigom, Rešidom Gadžom, Pecikoza Safetom.

101. Na kraju, u pogledu ovog događaja, branilac se osvrće i na iskaz OK-6, čije svjedočenje se u presudi ne obrazlaže, a koji svjedok je naveo da nije prepoznao nikog od vojnika, osim Boška, kao i da je *Hameda Repuha gonila žena u kolicima*, dok se u izreci navodi da je optuženi odveo Repuh Hameda.

102. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

103. Ovo Vijeće zaključuje da odbrana iznošenjem skoro pa istih prigovora, kao i u prvostepenom postupku, u vezi kredibiliteta svjedoka OK-17, a bez ukazivanja na neke nove okolnosti, nije dovela u pitanje zaključak pretresnog vijeća koji je poklonio vjeru ovom svjedoku. S tim u vezi, Apelaciono vijeće cijeni da su neosnovani žalbeni prigovori odbrane kako pobijana presuda čak i ne komentariše različite iskaze ovog svjedoka, obzirom da se u paragrafu 234. pobijane presude daje osvrt kako je navedeni svjedok davao više iskaza, kao i da je odbrana slijedom istog i osporavala iskaz svjedoka OK-17. Također, ovo Vijeće napominje da prilikom utvrđivanja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan i da li je osnovano poklonjena vjera nekom svjedoku, žalbeno vijeće će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće. Žalbeno vijeće ima na umu, kao opšte načelo da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti pretresnog vijeća. Stoga žalbeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće. Ovo naročito što je prilikom ocjene kredibiliteta iskaza svjedoka, pretresno vijeće iz prve ruke imalo priliku da posmatra svjedoke, njihovo držanje, glas, stav, tjelesne i emocionalne reakcije na pitanje, neverbalno ponašanje u odnosu na samog optuženog.

104. Također, ovo Vijeće nalazi neosnovanim i prigovore odbrane koji upućuju zamjerke prvostepenoj presudi u smislu da se ne osvrće na iskaze svjedoka koji navodno kompromituju iskaz svjedoka OK-17. To što se u presudi ne obrazlažu iskazi pojedinih

svjedoka, ne znači da se pretresno vijeće nije osvrnulo na iste, obzirom da je isto dužno da cijeni svaki dokaz posebno, kao i u međusobnoj vezi, međutim kada isto dođe do određenog stava, i zaključi da poklanja vjeru određenom dokazu i da smatra utvrđenim određeno stanje, isto nije dužno da se osvrne na svaki dokaz posebno, već isključivo na ključne dokaze koji potkrijepljuju zaključak do kojeg se svestranom analizom došlo. Obzirom da iskazi određenih svjedoka nisu doveli u pitanje kredibilan iskaz svjedoka OK-17, pobijana presuda nije ni bila dužna da se na iste posebno osvrće, a što ne znači da ih nije cijnila.

105. U konačnici, a u vezi istaknutog prigovora odbrane u vezi iskaza Podžić Fatime, i navodno pogrešnog interpretiranja istog u presudi, Apelaciono vijeće zaključuje da navedena činjenica nije ni bitna da se ispita, obzirom da utvrđenje o njenoj (ne)tačnosti ni na koji način ne utječe na valjanost stanja utvrđenog za tačku 3. osuđujućeg dijela presude, obzirom da se optuženi i ne tereti za odvođenje supruga spomenute svjedokinje.

(d) Tačka 4. osuđujućeg dijela presude

106. Branilac u žalbi, navodeći dio iskaza svjedokinje Osmanbegović Zejnebe, osporava utvrđeno činjenično stanje, ističući da je ista zamijenila optuženog sa nekom drugom osobom. Žalba naglašava da je svjedokinja pogriješila ne samo ulicu u kojoj optuženi stanuje, već i obalu rijeke Drine, kao i zaposlenje optuženog i njegovog oca.

107. Također, žalbom se osporava i iskaz svjedoka Salima Ahmetspahića, te u tom kontekstu ističe da je potpuno neosnovan zaključak pobijane presude da svjedok kad je davao izjavu samo osam mjeseci prije suđenja, nije pitan zašto je pozvan.

108. U konačnici, odbrana zaključuje da je nedopustivo da se činjenični opis za isti događaj razlikuje u ovoj presudi, i pravosnažnoj presudi protiv osuđenog Leleka, kao i da je neargumentovan zaključak pobijane presude u paragrafu 248.

109. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

110. Cijeneći prigovore odbrane upućene iskazu svjedokinje Zejnebe Osmanbegović, Apelaciono vijeće nalazi da isti ničim nije doveden u pitanje, te da je sporna situacija oko identifikacije optuženog pravilno i dovoljno raspravljena u paragrafu 243. pobijane

presude. Naime, pretresno vijeće je jasno napomenulo da je prepoznavanje optuženog od strane svjedokinje cijenjeno zajedno sa svim drugim dokazima, te da eventualno navođenje pogrešne ulice, ne dovodi u sumnju da je svjedokinja zaista poznavala optuženog. Kada tako zaključuje, ovo Vijeće cijeni da su nerijetke situacije, u manjim gradovima, da se ljudi međusobno likom znaju, obzirom da se često susreću, bez obzira što možda ne znaju sve ostale detalje o privatnom životu osoba koje likom poznaju. Pri tome, i za Apelaciono vijeće je nesporno da svjedokinja nema nikakvog motiva da neosnovano tereti optuženog, naročito ako se uzme u obzir da je po njenom svjedočenju urađena intervencija u činjeničnom opisu u korist optuženog, na način da je ista jasno izjavila da joj je Gordana Andrić prijetila *da će joj odsjeći prst i uho*, a ne optuženi Krsmanović.

111. Nasuprot navodima odbrane, ovo Vijeće primjećuje da prvostepena presuda ne tvrdi da svjedok Salim Ahmetpahić u spornoj izjavi nije pitan zašto je pozvan, odnosno da nije upoznat o okolnostima saslušanja, već da istom nije postavljeno direktno i adekvatno pitanje, kako je to učinjeno na glavnom pretresu, slijedom čega je i došlo do eventualnih odstupanja u iskazima. Odgovor svjedoka uveliko zavisi od načina ispitivanja, te ponekad, uzimajući u obzir svu težinu koju svjedok nosi prilikom davanja iskaza o gubitku najbližih, bez jasno i direktno postavljenog pitanja nema ni odgovora, bez obzira da li je siguran ili nije ko je vinovnik u konkretnom slučaju.

112. Oспорavanja odbrane koja se baziraju na upoređivanju činjeničnog stanja događaja za koji je sada već pravosnažno osuđen Željko Lelek, i činjeničnog stanja koje se stavlja na teret optuženom Krsmanoviću u pogledu broja lica koja su bila sa optuženim Krsmanovićem, prema stavu Apelacionog vijeća, identično kao i pretresnog vijeća, ni na koji način ne utječe na odlučnu činjenicu da je optuženi Krsmanović učestvovao u događaju kao saizvršilac. Opis o istom događaju ne može biti u dva ista predmeta identično opisan, obzirom da se nekad kasnije sazna za neka lica, gdje se u ranijem predmetu protiv sada osuđenog Leleka navodi *grupa više naoružanih pripadnika vojske i policije*, a kasnije, u predmetu protiv optuženog Krsmanovića se i precizira da je jedan od učesnika u grupi upravo ista osoba.

113. U vezi tvrdnji odbrane, kako presuda pogrešno navodi da se svjedoci Savić Mišo, Jakšić Žarko i Andrić Slobodan, nisu izjašnjavali o periodu inkriminacije za ovaj događaj,

Apelaciono vijeće primjećuje da su iste neosnovane. Naime, nakon izvršenog uvida u transkripte sa nastavka glavnog pretresa kada su iskaze dali navedeni svjedoci³, kao i analize navoda pretresnog vijeća u vezi istim, iz paragrafa 248., ovo Vijeće zaključuje da je prvostepena presuda precizirala da se pomenuti svjedoci u vezi predmetnog događaja iz ove tačke nisu izjašnjavali o tome da je optuženi tada (maj/juni – događaj se desio 01. juna 1992. godine) bio na drugom lokalitetu, već su isto tvrdili za mjesec spetembar (posjeta ocu u Užicu), što je suštinski i bitno, a presuda ne tvrdi da isti svjedoci nikako nisu spominjali navedeni period juni/maj.

(e) Tačka 5. osuđujućeg dijela presude

114. Ističući da se pobijana presuda u ovom dijelu zasniva uglavnom na iskazu svjedoka OK-7, žalba prije svega napominje da je ista dala više verzija o ovom događaju, pri čemu u prva tri uopšte nije spominjala optuženog. Također, branilac navodi da vijeće nije trebalo prihvatiti tvrdnju svjedoka OK-7 da je događaj posmatrao sa udaljenosti od 30m, obzirom i da je vijeće izlazilo na lice mjesta i uvjerilo se da je udaljenost najmanje 150m. Odbrana ističe da sumnja da se svjedok OK-7 pojavio kao svjedok pred MJKS pod pseudonimom VG 024 ili VG 017 i da je tada izjavio da nije vidio optuženog.

115. Osvrćući se na iskaz Memišević Mujesire, žalba navodi da je ista također dala više izjava i verzija o ovom događaju, te da presuda ne daje objašnjenje da li prihvata iskaz iste.

116. Branilac tvrdi da pobijana presuda pogrešno interpretira iskaz Azre Osmanagić, dok se iskaz Bosno Sadika uopšte ne spominje.

117. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

118. Preispitujući žalbene prigovore odbrane, ovo Vijeće prije svega primjećuje da je prvostepeni sud u paragrafima 264.-275. pobijane presude, dao svestranu analizu iskaza svjedoka, slijedom čega je izveo ispravan zaključak da je tužilaštvo van razumne sumnje dokazalo da je optuženi kao pomagač učestvovao u ubijanju civila izvedenih iz Varde, pri

³ Jakšić Žarko i Savić Miladin – transkript od 27.08.2013. godine; Andrić Slobodan 03.09.2013. godine.

čemu se radnja pomaganja istog ogledala u izvođenju civila, koje je Milan Lukić odveo do obale rijeke Drine i lišio života.

119. S tim u vezi, Apelaciono vijeće je, analizom relevantnog dijela obrazloženja pobijane presude, zaključilo da je ista koristeći se metodom parafraziranja iskaza svjedoka, na jasan način predočila na osnovu čega je pretresno vijeće zaključilo da je nesumnjivo učešće optuženog u ovom događaju.

120. Nasuprot navodima odbrane, prema stavu ovog Vijeća, iskaz svjedoka OK-7 koji potvrđuje učešće u događaju, Memišević Mujesire koja misli da je isti učestvovao, kao i svjedok OK-6 koji ima posredna saznanja, čine krug indicija koje upućuju na jasan zaključak da je određena činjenica postojala (učesće optuženog).

[REDACTED]

122. Prigovor odbrane u vezi udaljenosti balkona s kojeg je svjedok OK-7 posmatrao događaj, za Apelaciono vijeće ne predstavlja okolnost o kojoj treba detaljno raspravljati, obzirom da je pretresno vijeće zasigurno bilo u najboljoj situaciji da ocijeni da li je postojala objektivna mogućnost da svjedok OK-7, kao i ostali svjedoci koji su dali iskaz u tom smislu, posmatra i jasno vidi šta se to tačno dešavalo ispred fabrike, obzirom da je, kako to i pobijana presuda navodi, izlazilo na lice mjesta, pri čemu se čak raspravilo i sporno pitanje zida, koje je odbrana tada isticala.

123. Pretresno vijeće nije dužno nakon svakog paragrafa u kojem parafrazira iskaz određenog svjedoka napisati da li se isti prihvata ili ne. Sama činjenica da li je iskaz tog svjedoka bitan proizilazi i iz toga što se presuda posebno osvrće na iskaz istog, obzirom da se u presudi navodi samo ključni dokazi koji su doveli do odluke kakva je u izreci, pri čemu je iz samog zaključka koji uslijedi nakon analize ključnih dokaza potpuno jasno da li je određeni iskaz prihvaćen ili ne, kao i u kojem dijelu, pa tako i u konkretnom slučaju u vezi iskaza Mujesire Memišević.

124. Nasuprot navodima odbrane, Apelaciono vijeće zaključuje da pobijana presuda nije pogrešno interpretirala iskaza svjedokinje Azre Osmanagić. Prilikom donošenja ovakvog

zaključka, ovo Vijeće je cijenilo iskaz svjedokinje, dat na glavnom pretresu dana 16.03.2012. godine, gdje je cijeneći transkript sa suđenja u cjelini, a ne parcijalno kako odbrana posmatra, jasno da svjedokinja okrivljuje optuženog za smrt muža. Navedeni zaključak proizilazi iz različitih dijelova iskaza, gdje svjedokinja prije svega spominje da je čula za grupu Milana Lukića, kao i da je optuženi Krsmanović bio pripadnik iste. Kada se navedenom doda da je svjedokinja na pitanje tužioca o naknadi štete i podržavanju krivičnog gonjenja rekla da sve zahtjeva, i da se oglasi krivim *ako jest a jest kriv*, nakon čega ponovo navodi da je sigurna da je to uradio ili naredio Milan Lukić (za čiju grupu je prethodno navedeno da je pripadnik bio Oliver Krsmanović), onda nije pogrešan navod pobijane presude u kojem se parafrazira iskaz svjedokinje na sljedeći način: „*Svjedok Azra Osmanagić navodi da nije bila očevidac događaja, ali da zna da joj je muž izveden iz Varde i ubijen, ne zna ko ga je ubio, ali pričalo se da su Oliver u Lukić ...*“

125. To što presuda posebno ne spominje svjedočenje Sadika Bosne, ne znači da isti nije cijenjen, već da nije doprinio drugačijem utvrđenju stvari.⁴

(f) Tačka 6. osuđujućeg dijela presude (isključena javnost prilikom svjedočenja OK-12 i OK-13)

126. Oспорavajući činjenično stanje i u ovom dijelu presude, žalba navodi da je svjedok OK-12 ranije davao iskaze u kojima nije spominjao optuženog, kao i da je sporno kako je isti mogao kroz crijep vidjeti šta se dešava napolju, obzirom da je malo vjerovatno da je imao hrabrosti da crijep razmiče. Također, odbrana ističe da bi bilo logično da je saznanje o događaju podijelio sa svjedokom OK-13.

127. Nadalje, branilac tvrdi da presuda insinuirá da je svjedok OK-13 čuo za optuženog u vezi konkretnog događaja.

128. Odbrana prigovora i iskazu svjedoka Korać Hasana, ističući da isti u izjavi koju je dao u CSB Goražde, nije spominjao optuženog.

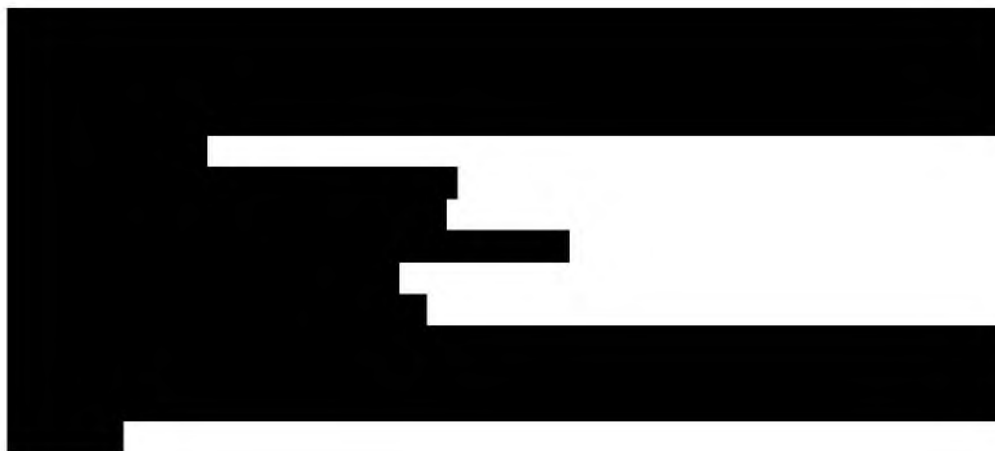
⁴ Žalbeno vijeće u predmetu Kvočka podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački

129. U konačnici, u prilog svojoj tezi odbrana navodi da svjedokinja Zukić Fatima i svjedok OK-22 optuženog ne dovode u vezu sa inkriminiranim događajem, kao i da je kao dokaz O-16 uvedena optužnica TBiH koja je podignuta protiv Jovana Popivića u kojoj se ne spominje optuženi.

130. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

131. Vijeće je, nakon izvršenog uvida u transkript sa nastavka glavnog pretresa kada je svjedočio OK-12, utvrdilo da je pitanje ranijeg iskaza raspravljeno još prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka, te da je pobijana presuda pravilno konstatovala da je u vezi s istim i tužilaštvo reagovalo konstatacijom da svjedok nije ni rekao da je Oliver lice koje je izvelo Rešada Mucovskog iz kuće, već ga označava kao prisutno lice, obzirom da je bio zajedno sa vojskom koja je došla po Rešada Mucovskog.

132. Za Apelaciono vijeće, kao ni pretresno vijeće jer o tome posebno i ne govori, nije sporno kako je svjedok OK-12 mogao vidjeti ko sve dolazi prema kući u kojoj je bio, obzirom da je isti vrlo detaljno opisao prilikom svjedočenja na glavnom pretresu dana 16.10.2012. godine:

133. Nejasan je pokušaj odbrane da pokuša obezvrijediti iskaz svjedoka OK-12, zaključujući kako je svoja saznanja trebao podijeliti sa OK-13. Naime, navedeni događaj je sigurno ostavio traga na oba svjedoka, i nekada ljudi u takvim situacijama, kada su dijelili određeni doživljaj, izbjegavaju priču o istom, kako bi izbjegli ponovne traume.

optužnice. Nije nužno osvrtni se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu. (presuda Žalbenog vijeća u predmetu Kvočka i dr., par. 23-25)

134. Apelaciono vijeće zaključuje da presuda ne insinuira šta je svjedok OK-13 mislio kada je rekao da je čuo za Olivera Krsmanovića, već samo konstatuje navod svjedoka, kako je to i rekao u svom iskazu.

135. U vezi iskaza svjedoka Korać Hasana, Apelaciono vijeće upućuje na već dato obrazloženje u sličnim situacijama, i zbog čega dođe u razlike u iskazima svjedoka (pogledati paragraf 111. ove presude).

136. Za sud ni o kom slučaju ne može biti odlučujući dokaz optužnica u nekom drugom predmetu, kao ni eventualni izvještaji novinskih agencija tim povodom.

(g) Tačka 7. osuđujućeg dijela presude

137. Odbrana u žalbi ističe da ovaj događaj nije osporavala od početka suđenja, kao ni prisustvo optuženog u istom, ali da osporava način i ulogu optuženog u samom događaju. S tim u vezi odbrana daje svoju verziju događaja, zaključujući da optuženi nije ulazio u autobus, niti izvodio civile, niti im naređivao da se penju na kamion.

138. U žalbi se nadalje ističe kako se presuda u ovom dijelu zasniva isključivo na iskazu potpuno zaštićenog svjedoka VVS, a čija izjava koja je data vijeću Suda BiH i pročitana na glavnom pretresu dana 21.10.2014. godine, se razlikuje od izjave koju je isti dao tužilaštvu dana 14.07.2011. godine. S tim u vezi branilac ističe da je najbitnija razlika između ovih izjava to što je ovaj svjedok, kada je u pitanju ubistvo civila, pred vijećem Suda BiH izjavio da je vidio da su Oliver i Milan pucali u civile i da su bili u civilnim uniformama, dok u izjavi koju je dao tužilaštvu precizno i nedvosmisleno izjavljuje da su Lukić i Krsmanović bili u maskirnim uniformama, da nikad u Višegradu nije vidio ubijanja, iako je viđao ubijene i masakrirane i da nije posmatrao ubistva civila koji su izvedeni iz hotela Vilina Vlas.

139. Prema žalbenim navodima, iskaz pomenutog zaštićenog svjedoka nije cijenjen sa ostalim dokazima, te da se drugi dokazi i ne pominju kada je ova tačka u pitanju. Pa tako, odbrana navodi da je bila sigurna da će se zaista cijeliti iskaz zaštićenog svjedoka VVS sa iskazima svjedoka odbrane koji su svjedočili posredno ili neposredno o ovom događaju, a to su: Cicović Igor, OZ-1 i izjava svjedoka Milosavljević Stanojke.

140. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

141. Prije svega, Apelaciono vijeće primjećuje da pobijana presuda, u vezi sa ovim događajem, daje obrazloženje u dva dijela, gdje na jednom mjestu obrazlaže nezakonito zatvaranje civila, dok na drugom mjestu obrazlaže ubistvo istih.

142. S tim u vezi, bez obzira na razdvojenost samog obrazloženja, isto čini jednu cjelinu, koja na uvjerljiv način, svestranim pretresanjem dokaza daje ispravan zaključak o krivici optuženog za radnje opisane u ovoj tački izreke presude.

143. Neosnovan je navod odbrane da se presuda za ovu tačku zasniva samo na iskazu svjedoka VVS, bez dovođenja u vezu sa drugim dokazima, pri čemu je nepodoban i pokušaj odbrane da ospori kredibilitet ovog svjedoka navođenjem eventualnih razlika u iskazima koje je isti dao tužilaštvu i vijeću Suda BiH.

144. Ovo Vijeće uočava da pobijana presuda daje iscrpnu analizu predmetnog događaja, gdje u prvom dijelu obrazloženja (nezakonito zatvaranje civila) prezentira iskaze 11 svjedoka, većinom lica, srodnika civila koji su izvedeni iz autobusa, te kasnije i likvidirani, gdje se već u njihovim iskazima spominje optuženi Oliver Krsmanović kao lice koje je učestvovalo u predmetnom događaju, slijedom čega u drugom dijelu obrazloženja (ubistvo civila iz Sjeverina) povezujući sve dokaze daje ispravan i uvjerljiv, te za ovo Vijeće potpuno prihvatljiv zaključak (paragraf 292. pobijane presude):

“Imajući u vidu naprijed navedeno i da je optuženi bio pripadnik Lukićeve grupe, da su mnogi svjedoci koji imaju posredna saznanja o događaju otmice civila izjavili da je taj dan prilikom otmice bio prisutan vojnik nagaravljenog lica sa trakom na glavi, koji opisom odgovara optuženom Krsmanoviću, da ga je svjedok VVS prepoznao na fotografijama i potvrdio da je upravo tako izgledao onaj dan kada ga je vidio u Vilinoj Vlasi. Sama odbrana nije sporila njegovo učešće kao vozača kamiona u prevozu civila od Mioče do Višegrada, ali neargumentovano osporava njegovo učešće u zarobljavanju i zlostavljanju i ubijanju civila.”

145. Nasuprot navodima odbrane da pretresno vijeće nije cijenilo druge dokaze, ovo Vijeće ukazuje na sljedeći paragraf pobijane presude:

“Iskaz zaštićenog svjedoka VVS koji je potvrdio da su Lukić i Krsmanović izvršio ubistva civila iz Sjeverina, je potkrijepljen i iskazom svjedoka Šević Đorđa koji je očigledno izbjegavao direktno da inkriminira optuženog Krsmanovića, ali je na pitanje tužitelja rekao da je moguće da je u svojoj izjavi iz istrage pomenuo da je sa njima te prilike bio Oliver Krsmanović, koji je tada imao nadimak Orlić. Svjedok Udovčić Miloje čiji iskaz Vijeće nalazi logičnim i nepristrasnim, navodi da je zaustavljen od strane mladih ljudi, koji su imali boje po licu, ali se ne sjeća da li su vojnici bili u civilu ili maskirnim uniformama. U prilog navedenom govore i iskazi srodnika oštećenih koji maju posredna

saznanja o izvršiocima ubistva, ali su gotovo svi istakli da se Krsmanović i Lukić dovode u vezu sa istim.”

146. Dakle, više je nego očita pravilna analiza i ocjena dokaza od strane prvostepenog suda.

147. S tim u vezi, a u odnosu na prigovor odbrane kojim se osporava kredibilitet svjedoka VVS, prilikom čega se ističu razlike u iskazima, Apelaciono vijeće zaključuje da navedeno pitanje – civilne ili maskirne uniforme, svakako i ne predstavlja odlučujuću činjenicu, kojoj bi uopšte trebalo posvetiti pažnju i utvrđivati je, obzirom da to svakako nije jedina okolnost u kontekstu prepoznavanja optuženog, obzirom da je svjedok VVS, prepoznao Lukića i Krsmanovića i na prezentiranim fotografijama koje je sačinio novinar Duge.

148. Odbrana žalbom nije učinila spornim činjenično stanje utvrđeno od strane pretresnog vijeća, pri čemu navođenje određenih svjedoka odbrane nisu nikakve nove okolnosti, obzirom da su iskazi istih cijenjeni i prilikom analize u pobijanoj presudi, gdje je već zaključeno u vezi svjedoka OZ-1 da je bio jedini koji je tvrdio da se radilo o navodnom traktoru, a na čemu odbrana pokušava, bezuspješno, da održi svoju tezu da se na obali rijeke Drine radilo o likvidaciji drugih civila, koji su dovezeni u traktoru, a ne civila iz Sjeverina koji su dovezeni u kamionu.

(h) Tačka 8. osuđujućeg dijela presude

149. Branilac u žalbi ističe da je prvostepena presuda proizvoljna, što potvrđuje činjenica da se u sklopu ove tačke navodi svjedočenje Vučićević Srđana, koji uopšte nije svjedočio o ovom događaju, jer se ova tačka temelji jedino na svjedoku – OK-19.

150. Apelaciono vijeće izneseni prigovor nalazi neosnovanim, u smislu da isti ne utječe na drugačiju odluku o stvari.

151. Naime, ovo Vijeće primjećuje da se u obrazloženju pobijane presude, u paragrafu 218. spominje svjedok Srđan Vučićević, međutim, ista činjenica ni na koji način nije utjecala na konačnu odluku o krivici optuženog za ovaj događaj, jer iz preostalog obrazloženja u pogledu ovog događaja je potpuno jasno da se utvrđenje o ovoj radnji

temelji isključivo na iskazu svjedoka OK-19, kojem je pretresno vijeće osnovano poklonilo vjeru.

C. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 298. ZKP BiH- POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

1. Žalbeni prigovori branioca optuženog

152. Branilac ističe da je zabrinjavajuća situacija da ovaj Sud, nakon odluke ESLJP u predmetu Maktouf, za krivično djelo Genocida može izreći maksimalnu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, a da za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 45 godina.

153. Također, branilac smatra da je radnje optuženog vezane za događaj „Sjeverin“ trebalo kvalifikovati kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, obzirom da je takva kvalifikacija urađena za događaj „Štrpci“, za koji je krivični postupak u toku, a gdje su identične radnje.

154. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

155. Apelaciono vijeće smatra da žalbeni prigovor o navodnim anomalijama, koje općenito konstatuju visine kazne koje je moguće izreći po djelima, predstavlja uopšten prigovor, kakav nije podoban za ispitivanje, naročito cijeneći da bi bilo neprimjereno i tražiti od Vijeća da daje komentar na takvo nešto u konkretnom predmetu i presudi.

156. U pogledu zaključka branioca u vezi kvalifikacije događaja „Sjeverin“, Apelaciono vijeće napominje da je nedopustivo upoređivati dva odvojena predmeta na takav način, pri čemu se još radi o navođenju predmeta koji je još uvijek u postupku, što znači da se ishod istog još uvijek ne zna.

D. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 300. ZKP BiH- ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ
SANKCIJI

1. Žalba tužilaštva

157. Tužilaštvo smatra da je prvostepeni sud, prilikom odmjeravanja kazne istu blago odmjerio, te da se ne može postići svrha krivičnopравnih sankcija u smislu člana 6. KZ BiH.

158. Kako se to u žalbi navodi, tužilaštvo smatra da je sud podcijenio otežavajuće okolnosti, kao i da nije cijenio da su sve radnje predmetnog krivičnog djela počinjene sa direktnim umišljajem, te da je optuženi pokazao svoju bezobzirnost prema civilima bošnjačke nacionalnosti koji su bili nemoćni da pruže bilo kakav otpor u situacijama i uslovima u kojima su se nalazili.

159. Budući da intenzitet kako fizičkih, tako i psihičkih povreda koje je optuženi nanio žrtvama i članovima njihovih porodica, te kontinuirana patnja koju su doživjeli tokom inkriminisanog perioda, traje sve do danas usljed trauma koje su pretrpjeli, tužilaštvo smatra da izrečena kazna od 18 (osamnaest) godina, ne može ni približno predstavljati dovoljnu satisfakciju za žrtve.

160. Također, tužilaštvo smatra da su činjenice o porodičnosti optuženog i da ima maloljetnu djecu, uzete kao olakšavajuće okolnosti, precijenjene.

161. Zbog navedenog, tužilaštvo zaključuje da se izrečenom kaznom zatvora u trajanju od 18 (osamnaest) godina neće moći ostvariti kako ni generalna, tako ni specijalna prevencija, niti će takva kazna udovoljiti razlozima pravičnosti, zbog čega predlaže da se izrekne kazna dugotrajnog zatvora.

2. Žalba branioca optuženog

162. Branilac smatra da zbog brojnih povreda postupka, nije mogla biti izrečena bilo koja

krivičnopravna sankcija.

3. Zaključak Apelacionog vijeća

163. Apelaciono vijeće nalazi neosnovanim iznesene prigovore iz obje žalbe. Pri tome, ovo Vijeće uočava da istaknuti žalbeni prigovor branioca, po ovom osnovu, nije formulisan na način koji bi bio podoban za analizu, međutim, obzirom na odredbu člana 308. ZKP BiH⁵, isti je ispitan, ali se obzirom na isključiv prijedlog branioca za neizricanjem bilo kakve krivičnopravne sankcije, odbija kao neosnovan.

164. Razmatrajući odluku o krivičnopravnoj sankciji polazeći od istaknutih žalbenih navoda tužilaštva, Apelaciono vijeće je u okviru okolnosti koje su od uticaja na vrstu i visinu kazne (otežavajuće i olakšavajuće okolnosti) utvrdilo da je prvostepeni sud razmotrio i obrazložio stepen krivične odgovornosti optuženog, te da je optuženi svjesno i sa znanjem učinio i doprinio izvršenju krivičnih djela opisanih u izreci presude. Također, pretresno vijeće je pravilno razmotrilo motive za izvršenje krivičnog djela, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, kao i okolnosti pod kojima je djelo učinjeno i držanje optuženog nakon učinjenja.

165. Od olakšavajućih okolnosti, ovo Vijeće nalazi ispravnim i navode prvostepenog suda da je optuženi porodičan i da ima maloljetnu djecu, pri čemu isto nije precijenjeno, kako to tužilaštvo tvrdi.

166. U skladu sa navedenim, ovo Vijeće zaključuje da je pretresno vijeće, nasuprot insitiranjima žalbe tužilaštva u smjeru strožijeg kažnjavanja, donijelo adekvatnu odluku o kazni, ispravno cijeneći otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, učešće i ulogu optuženog u učinjenju krivičnog djela, te da je navedena kazna proporcionalna težini krivičnog djela, kao i da će se istom ostvariti svrha kažnjavanja predviđena članom 39. KZ BiH.

167. Na kraju, ovo Vijeće ima potrebu primjetiti da je prvostepeni sud donio odluku da oštećene „sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom uputi na parnični postupak“, pozivajući se na odredbu člana 198. ZKP BiH. Kako apelacioni sud presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda (član 306. ZKP BiH), a imajući u vidu da navedeni dio ožalbene presude nije bio predmetom žalbe, to se Apelaciono vijeće nije ni upuštalo u odlučivanje o osnovanosti ovakvog stava prvostepenog vijeća. No, Vijeće nalazi da se odluka o imovinskopравnom zahtjevu, pa i upućivanje oštećenih na parnični postupak, kao jedan od načina presuđenja, može donijeti samo u slučaju da je imovinskopравni zahtjev postavljen. Ukoliko zahtjev nije postavljen, sud ne donosi odluku u smislu odredbe člana 198. ZKP BiH. Upitnost odluke prvostepenog vijeća posebno je potcrtana okolnošću da i prvostepeni sud posredno dovodi u sumnju postojanje takvog zahtjeva određujući ga atributom „eventualni“. Odredba člana 198. ZKP BiH je i naslovljena kao „odlučivanje o imovinskopравnom zahtjevu“. Prvenstveno jezičkim, a potom i logičkim i ciljnim tumačenjem naslova ove odredbe, pa i početnog njenog dijela koji propisuje da „ o imovinskopравnom zahtjevu odlučuje sud“, dolazi se do zaključka da će sud odluku o imovinskopравnom zahtjevu donijeti samo u slučaju njegovog postojanja.

168. U skladu sa navedenim, a na osnovu člana 310. stav 1. u vezi sa članom 313. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR

Ena Granić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Senadin Begtašević

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.

⁵ Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona podnesena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnopравnoj sankciji i o oduzimanju imovinske koristi (član 300.).